

Список використаних джерел

1. Кримінальний Кодекс України від 05 квітня 2001 року, станом на 10 листопада 2018 року; URL: https://taxlink.ua/ua/normative_acts/kriminalnij-kodeks-ykraini-10-11-2018/.
2. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21 жовт. 1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text>.
3. Про часткову мобілізацію: Указ Президента № 15/2015 від 14 січня 2015 року; URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15/2015#Text>.
4. Кримінальний Кодекс України від 05 квітня 2001 року станом на 28 грудня 2014 року; URL: https://taxlink.ua/ua/normative_acts/kriminalnij-kodeks-ykraini-28-12-2014/.
5. Про внесення змін до Кримінального Кодексу України щодо посилення відповідальності за окремі військові злочини: Закон України від 12 лют. 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/194-19#Text>.
6. Про оборону України: Закон України від 06 грудня 1991 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>.
7. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
8. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента №393/2018 від 26 листопада 2018 року. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3932018-25594>.
9. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України»: Указ Президента №405/2014 від 14.04.2014. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4052014-16886>.
10. Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях: Закон України від 18 січня 2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2268-19#Text>.

Пастух Ігор Дмитрович,

завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ ЗА ВЧИНЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ КОРУПЦІЄЮ

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції» суб'єктами, на яких поширюється дія цього Закону, є, серед інших: посадові особи місцевого самоврядування, посадові особи Державної судової адміністрації України; посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, центрального органу виконавчої влади, що реалізує

державну податкову політику, і центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику; посадові та службові особи інших державних органів, юридичних осіб публічного права,

Таким чином, Закон виділяє два види суб'єктів: службові та посадові особи. Ці поняття використовуються в Конституції України (статті 19, 40, 56) і в інших законодавчих актах України. Так, Кримінальний кодекс України (далі – КК) оперує поняттям «службова особа», зміст якого розкривається в статті 18, згідно з якою службовими особами є особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також постійно чи тимчасово обіймають в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, органом місцевого самоврядування, центральним органом державного управління із спеціальним статусом, повноважним органом чи повноважною службовою особою підприємства, установи, організації, судом або законом.

Наприклад, посадовою особою місцевого самоврядування є особа, яка працює в органах місцевого самоврядування, має відповідні посадові повноваження щодо здійснення організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій і отримує заробітну плату за рахунок місцевого бюджету (Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III). Найчастіше у нормативних актах посадову особу пов'язують із виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій, зміст яких розкривається в Постанові Пленуму Верховного суду України від 26 квітня 2002 року № 5 «Про судову практику у справах про хабарництво».

Стаття 22 Закону України «Про запобігання корупції» встановлює «обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища», а, саме, особам, зазначеним у частині першій статті 3 цього Закону (тобто службовим і посадовим особам), забороняється використовувати свої службові повноваження або своє становище та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі використовувати будь-яке державне чи комунальне майно або кошти в приватних інтересах.

Якщо порушення заборони використання своїх службових повноважень або свого становища та пов'язаних з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб тягне за собою кримінальну відповідальність, то відповідальність за використання будь-якого державного чи комунального майна або коштів в приватних інтересах можуть кваліфікуватись по-різному: як

кримінальне правопорушення, передбачене ст. 191 КК «Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем», так і адміністративні правопорушення, передбачені ст.ст. 51 «Дрібне викрадення чужого майна» та 184-1 «Неправомірне використання державного майна» КУпАП. При цьому така відповідальність відокремлюється за двома ознаками: суб'єкт правопорушення, шкідливі наслідки правопорушення.

Ч. 2 ст. 191 КК передбачає відповідальність за привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Найбільш наближеними, на перший погляд, до змісту заборони антикорупційного законодавства є такий спосіб неправомірного використання майна як його розтрата, яку найчастіше у науково-практичних коментарях розуміють як незаконне і безоплатне витрачання (споживання, продаж, безоплатну передачу, обмін, передачу в рахунок погашення боргу тощо) винним чужого майна, яке йому ввірене чи перебувало в його віданні. В результаті розтрата винний поліпшує майнове становище інших осіб шляхом безпосереднього споживання ними незаконно вилученого майна, позбавлення їх за рахунок витрачання такого майна певних матеріальних витрат, збільшення доходів інших осіб.

Ст. 51 КУпАП також передбачає відповідальність, але за дрібне викрадення чужого майна шляхом крадіжки, шахрайства, привласнення чи розтрата і встановлює межу кримінально караного діяння (більше 0,2 неоподаткованого мінімуму доходів громадян).

Відповідно до статті 14 Кодексу України про адміністративні правопорушення посадові особи підлягають адміністративній відповідальності за адміністративні правопорушення, пов'язані з недотриманням установлених правил, забезпечення виконання яких входить до їхніх службових обов'язків. Ст. 184-1 КУпАП також передбачає відповідальність, яка є найбільш наближеною до розглядуваної нами антикорупційної заборони, за використання посадовою особою в особистих чи інших неслужбових цілях державних коштів, наданих їй у службове користування приміщень, засобів транспорту чи зв'язку, техніки або іншого державного майна, якщо це завдало державі шкоди на суму, що не перевищує п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Адміністративна відповідальність за вчинення такого діяння іншою, крім посадовою, особою не передбачена. Під використанням розуміють застосування чогось з користю або вигодою для себе.

У науково-практичних коментарях КУпАП вказують, що дане діяння слід розмежовувати від кримінального правопорушення, передбаченого ст. 191 КК. В юридичній літературі кримінального права вказують, що заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем слід відмежовувати від зловживання владою або службовим становищем, яке вчинюється з корисливих мотивів і утворює склад злочину, передбаченого ст. 364

КК. Зловживання службовою особою своїм службовим становищем при вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 191, виступає способом заволодіння чужого майна і таким чином утворює спеціальний склад службового зловживання. При корисливому зловживанні владою або службовим становищем, відповідальність за яке передбачена ст. 364, службова особа не заволодіває чужим майном, а, діючи всупереч інтересам служби і протиправне отримуючи вигоду з свого службового становища, заподіює власникові майна майнову шкоду. На відміну від злочину, передбаченого ч. 2 ст. 191, зловживання владою або службовим становищем (ст. 364) може бути у формі використання чужого майна для особистих потреб без мети заволодіння ним тощо.

Аналіз зазначених норм законодавства про адміністративну відповідальність свідчить про те, що законодавець чітко не сформулював і не визначив форми незаконного використання майна, його розмежування з подібними способами заволодіння майном, вчинення таких діянь посадовими чи службовими особами. Як наслідок, створюються проблеми у правозастосовній діяльності під час визначення виду юридичної відповідальності за використання будь-якого державного чи комунального майна або коштів в приватних інтересах.

Подольський Володимир Васильович,

головний науковий співробітник відділення вивчення та впровадження нових технологій в акушерстві та гінекології ДУ «Інститут педіатрії, акушерства та гінекології імені академіка О. М. Лук'янової НАМН України», доктор медичних наук

МЕДИКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ПЕРЕРИВАННЯ ВАГІТНОСТІ

Артифіційний аборт (АА) є одним з найважливіших параметрів, що характеризуює стан репродуктивного здоров'я (РЗ) жінок. За даними ВООЗ в декотрих країнах де рівень економічного розвитку недостатній, аборт є одною з основних причин материнської смертності [1, 2].

За даними МОЗ України, і в нашій країні АА є одним з головних чинників, що визначають рівень захворюваності та смертності жінок. Аборт і сьогодні залишається основним методом регулювання народжуваності в нашій країні. Найбільш несприятливою є тенденція до збільшення кількості абортів у першовагітних. Так, наприклад, частота штучних абортів у нашій країні в 2011 році складала на 100 вагітностей 23,71%, а всього в цьому році проведено 156 193, і на сьогодні ці показники мало змінилися [3, 4, 5].

Незважаючи на значні зусилля з боку владних структур нашої країни, лікарів та громадськості проблема РЗ населення України залишається найбільш актуальною. Складність вирішення питань, що складають цю проблему, обумовлена не тільки безпосередньо станом здоров'я населення нашої країни та її складовою РЗ, але і значною